

Олди

Махалата вежне в тишината, омаяна от горещината на лятото. Мама и татко са на работа и аз скучая. Упоритото ровене в шкафовете носи резултат – откривам скритите бански, обувам ги бързо, обличам фланелка и къси панталони, обувам сандали и се устремявам към Вардар. Стъпвам по нажежения калдъръм, който пари ходилата ми дори и през сандалите, стигам до каменистия насип, изкачвам се по него и след това по вдлъбнатините между камъните, внимавайки да не падна, се спускам внимателно надолу към Вардар. От лявата страна се извисява Офицерският мост, а отдясно – Железният мост.

Увенчавам спускането със скок край мъгния яз, който ме облива с миризма на тиня. Засилвам се малко и прескачайки яза, стъпвам на речния остров, който ме посреща с наострени върби. Намирам прохода и се промушвам през тунела от вейки, които ме шибат по лицето. Излизам на раздвоено хълмче, покрито с чакъл и ситен пясък.

Толе Чембера, Цойле Гумата и Ставре Акнето се пекат на слънце с крака, потопени във Вардар. Завъртат мързеливо погледи към мене. Пушат една-единствена цигара, която си подават един на друг.

– Чупката! – само ми казва Ставре.

– Остави го... От нашата махала е – мързеливо се обажда Цойле.

– Хлапетата не трябва да се къпят на такива диви плажове – допълва Толе.

– Можеш ли да плуваш? – мързеливо пита Цойле.

– Иха! – отговарям важно.

– Преди една седмица едно хлапе като тебе, от Пайко махала, плуваше ето там, при скалата и... плъок... потъна. – Посочи с пръст Цойле към средата на реката, където се вижда сива скала в синкавата вода.

– Намериха ли го? – питам веднага.

– При кланицата – отговаря ми Цойле.

– Живо? – надявам се наивно.

– Удавено! Когато го извадили от водата, било студено като Дядо Мраз. Надуто като жаба. Сиво като олово – казва важно Акнето.

– Хайде, тичай във водата! – заповядва ми Цойле.

– Не го вкарвай във водата. Ще се удави като мишка – мърмори Толе.

Изтичам към реката, скачам и се гмурвам. Плувам дълго под вода, докато не усещам с ръка масивния камък на другия бряг. Изплувам на повърхността и се качвам на скалата, застанал над водата. На отсрещния бряг Цойле, застанал до колене във водата, се върти уплашено около себе си.

– Ето го! – подвиква му Толе.

– Хайде, ела да се къпеш от тази страна, че да не те мисля – подвиква ми Цойле, доста уплашен.

Преплувам, показвайки какъв стил на плуване имам. Толе ме гледа учудено.

– Може да плува – подхвърля на приятелите си.

– Виж! – казва Чембера, взема голяма, бяла каменна плочка и я хвърля в средата на мътния Вардар. – Извади я! – заповядва ми.

Ваденето на камък от средата на Вардар е истински подвиг.

– Какво предлагаш? – питам го важно.

– Ако го намериш, ще играеш на Олди с нас – отвърща ми.

Гмурвам се. Отварям очи и гледам мътно пред себе

си. Устремявам се към дълбокото. Докосвам каменистото дъно, по което напипвам лигава трева, опипвам педя по педя и тъкмо когато трябва да изплувам, забелязвам нещо да се белее мътно. Правя последно отчаяно усилие, сграбчвам белия камък и изплувам.

Жадно вдишвам въздух. Тримата лежат и ме гледат. Дишайки трудно и тресейки се от студа, ги доближавам и хвърлям на пясъка сред тях белия камък.

– Опасно копеле, а? – казва Чембера на Гумата.

– Така е – отвръща Гумата и ме гледа с уважение.

– Ще играем ли на Олди? – питам, лягайки на пясъка до Цойле.

– Знаеш ли как? – пита Гумата.

– Ъхъ! – отговарям значимо.

– Имаш ли пари? – пита ме Цойле.

Бъркам в малкото джобче на вълнените гащи, вадя дребни пари и ги подавам на Цойле.

– Има само за една цигара – казва той.

– Една – една. Нямаме вече нито една – мърмори Гумата.

– Върви да купиш една цигара, ако искаш да играеш на Олди! – нарежда ми Чембера.

Скачам, промушвам се през върбовия тунел, прескачам яза, изкачвам се по дигата, изтичвам до будката при Железния мост, купувам само една цигара с моите пари и се връщам бързо обратно. Давам им цигарата.

– Ще я пушим след Олди – казва Цойле.

Олди е махленска игра, по-точно гоненица в мътните води на Вардар, но се играе при „раклите“ на Офицерския мост. Мостът има две големи подпорни колони, от които по течението лявата е в плиткото, докато дясната лежи в дълбоката и бърза вода. Наричаме подпорните колони „ракли“. „Дълбока вода“ за нас означава, когато потънем, изправени и с ръце, изпънати над главата, да не достигаме дъното на реката с крака, а пръстите на

ръцете ни все пак да са под нивото на реката. Водата край дясната „ракла“ е много бърза и ни отнася при плуване. Трябва да си наистина добър плувец, за да доплуваш до „раклите“.

Дясната „ракла“ се разделя на две еднакви арки, които лежат върху три бетонни закръглени фундамента, „забодени“ във водата. Наричаме ги „галери“. Когато Вардар е придошъл, бетонните арки или са напълно потопени, или прозират. Водата навлиза шумно между тях и създава опасни водовъртежи. Тогава играта е истински риск. Най-често нивото на реката е такова, че се показват напълно разперените арки и трите „галери“, между които играчите на Олди играят с часове.

Олди се играе от четирима отлични плувци. Единият плувец, избран по договорка и наречен „Удавения“, остава на брега. Другите трима влизат във водата, изплуват върху „раклите“ и всеки от тримата се хваща за една от трите „галери“, чакайки да започне играта.

„Удавения“ от брега се обажда с въпроса: „Олди?“

Готовите за играта „олдаджии“, хванати за ръбовете на „галерите“, отговарят: „Олдииии!“ . Тогава „Удавения“ се хвърля във водата и плува бързо към „раклите“. „Олдаджиите“ бягат от „Удавения“ така, че от своите „галери“ се прехвърлят по или под вода от другата страна на „галерата“ или на друга „галера“. „Удавения“ трябва да хване във или под водата когото и да било от „олдаджиите“, който тогава става „Удавен олдаджия“. След това „Удавения олдаджия“ гони другите на същия принцип.

Олдаджиите огласяват всяко изплуване от водата с вика на Тарзан, който мостът усилва със застрашително ехо. Редките минувачи понякога спират, гледат и когато им омръзне тази опасна и безцелна игра, си заминават. Олди е напрегната, понеже се играе без прекъсване с часове, плува се и се гмурка в студена и бърза вода,

която отнася, а отгоре на това трябва да се внимава да не се попадне в опасните и неочаквано образували се водовъртежи, които повличат в дълбокото, от което трудно се изплува.

Вече под моста започваме с избор на „Удадения“. Цойле започва да рецитира и с ръка минава от един на друг:

– Ала-бала-ница, турска паница. Хей, гиди Ванчо, наш капитанчо! Китка, китка магданоз, кой излезе първи? Тоз!

Ръката му се спира на мене.

– Ти си „Удадения“! – казва Цойле.

– Добре – съгласявам се сърдито.

Ставре се хвърля във Вардар и плува бързо към „раклите“. Гумата влиза бавно, охлажда се с вода и плува полека. Чембера се хвърля във реката, гмурва се, излиза от дълбокото и после плува по гръб към „раклите“. Докато се настаняват на „галерите“, ги гледам и размишлявам. И тримата са по-големи от мене, всичките са отлични плувци и още по-добри гмуркачи. Ще бъде много трудно да „удава“ някого от тях.

За първата „галера“ се хваща Ставре, за втората – Чембера, а за третата – Гумата.

– Олди?! – изкрещявам.

– Олдиии! – отвърщат в хор.

Влизам във водата и когато стига до гърдите ми, поемам дълбоко въздух и се гмурвам. Гмурвам се дълбоко. Гледам в мътната вода. Около мене виждам само сивкава мътнина. Пред себе си усещам черна маса, която ме приближава. Насочвам се към нея, доближавам я, хващам се за нея, искам да се издигна нагоре, но водата ме отнася и ме отхвърля към другата тъмна маса. Нямам повече въздух и изплувам при втората „галера“. Чембера вече се е промушил през арката от другата ѝ страна. Хващам се за „галерата“. Упътвам се през арка-

та към Чембера, но той изведнъж потъва. Ровя с ръце около себе си, но нехващам нищо.

– Къде е? – питам.

Чембера изплува при третата „галера“. Впускам се след него. Чембера отново се гмурва. Гумата стои на една ръка разстояние. Посягам към него, но и той се губи като риба във водата. Водата ме откачва от „галерата“ и ме отнася надолу. Подминавам „раклите“. Изплувам на брега. Излизам и се обръщам към „раклите“.

– Олди? – питам отново.

– Олдии! – крещят тримата и реват толкова силно, че сякаш клатят моста.

Скачам във водата, плувам бързо и стигам до първата „галера“, на която стои Ставре. Приближавам го, но той потъва. Стоя по средата на арката и го чакам да изплува. Появява се на третата „галера“. Чембера ми се смее от втората „галера“. Гмурвам се към втората „галера“ и рязко изплувам. Чембера се появява на първата „галера“ и надава силен вик. Акнето и Цойле се държат спокойно за третата „галера“. Хвърлям се към тях. Потъват като камъни във водата. Веднага се прехвърлям на втората „галера“ и чакам. Акнето се появява отново на същото място на третата „галера“ и се смее. Цойле се появява на моята „галера“, но срещу мене, от другата страна на арката. Хвърлям се веднага през арката към него. Той се прехвърля на първата „галера“. Влага се по ръба на втората „галера“ в посока към първата, отблъсквам се с крака от „галерата“ и се хващам за първата „галера“. Чембера и Цойле потъват. Въртя се около себе си. И тримата се появяват на третата „галера“ и ми се присмиват.

– Ще ни гони до утре – казва Цойле.

– Абе, добре се държи. Досега трябваше да се удави – смее се Чембера.

Държа се за първата „галера“ и треперя от студ.

– Биеш клинци, а? – подвиква ми Гумата.

Наистина ми е студено, много ми е студено.

Поемам дълбоко дъх и се гмурвам, държейки се за хлъзгавата повърхност на „галерата“, притиснат от течението на водната струя. Все пак се гмурвам до дъното. Водата ме влече, но се държа за каменистите дупки, които „извират“ от първата „галера“. Преминавам под вода по закръглената повърхност на „галерата“ по посока на втората „галера“. Напипвам бетонна вдлъбнатина на втората „галера“, хващам се за нея и прилепен към стената на ѝ, преминавам полека към третата. Стигам до края, опипвам отново с ръка и докосвам третата „галера“. Отпускам се и прилепвам тялото си до хлъзгавата ѝ стена.

Поглеждам нагоре през мътната вода към светлината на повърхността. Забелязвам краката на „олдаджиите“, които се размахват във водата, създавайки рояци от мехури.

Всичко ми се завърта. В очите ми блясва светкавица. Ушите ми изпукват и ме вкочанява лепкав студ. Защеметява ме оглушително бучене.

– Мърда! – чувам глас.

Отварям очи. Слънце блести в полезрението ми. Над мене стои сянка.

– Имало Господ – казва. – Жив е!

Разпознавам гласа на Дери Катила. Закашлям се и кашлям дълго. Навежда се и ме гледа.

– Какво стана? – питам.

– Ако не бях дошъл, щеше да се удавиш – отговаря Дери Катила. – Търсих те у вас. Комшиите ти ми казаха, че сигурно си при Вардар, така че дойдох да те извикам да вървим.

– Къде ще ходите? – пита Гумата.

– Какво те боли кура къде ще ходим! Абе, абдали, как решихте да играете с дете на Олди?! Щях да ви скъсам главите, ако се бе удавил!

Тримата гледат със страх Дери Катила.

– Копелето се гмурна и...? Изчезна. Няма го и го

няма! Кога почнахте да го търсите? Скочих и веднага го намерих при третата „галера“... Как пък днес намери да се давиш?... Добре ли си? – пита ме Дери Катила с неспокоен глас.

– Добре съм – отговарям, кашляйки.

– По-добре не може да бъде – отвръща Акнето.

– Да запалим цигара за помен на живия „Удавен“ – казва Цойле.

Чембера пали моята цигара. Дръпва дълбоко и подава цигарата на Цойле, а той после я подава на Акнето. Мълчат.

Ставам.

– Закълни се, че никога няма да кажеш на никого, че си се давил! – казва ми Дери Катила.

– Кълна се – заклевам се тихо.

– Хайде, чупката! И да не съм ви видял повече, че тежко ви! – предупреждава Катила.

Тримата олдаджи си събират дрехите и се пххват във върбите. Гледаме ги как изкачват каменната дига и се губят.

Изкачвам се полека върху горещия насип, заслепен от силното горещо слънце. Полека се стоплям. Озъртам се със страх към страшните „ракли“.

– Хайде, копеле, отиваме на Градския стадион.